

Sygn. akt I C 489/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2013 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Daria Ratymirska

Protokolant: Damian Szabunio

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 stycznia 2013 roku w K.

sprawy z powództwa E. B.

przeciwko G. K.

o zapłatę kwoty 43.070 zł

I.zasądza od pozwanej G. K. na rzecz powódki E. B. kwotę 26 012,37 zł (dwadzieścia sześć tysięcy dwanaście złotych 37/100) płatną w 20 (dwudziestu) miesięcznych ratach: pierwsza rata w kwocie 4 012,27 zł (cztery tysiące dwanaście złotych 27/100) płatna w terminie do 15.02.2013r., kolejne raty w kwotach po 1 157,90 zł (tysiąc sto pięćdziesiąt siedem z złotych 90/100), płatne do 15 dnia każdego miesiąca, począwszy od marca 2013r., z odsetkami ustawowymi w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

II.oddala powództwo w dalszej części;

III.zasądza od pozwanej G. K. na rzecz powódki E. B. kwotę 195,52 zł, tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV.cofa powódce zwolnienie od kosztów sądowych;

V.postanawia ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kłodzku z roszczenia zasądzonego na rzecz powódki w punkcie I niniejszego wyroku kwotę 1878,23 zł, tytułem kosztów sądowych poniesionych w postępowaniu tymczasowo przez Skarb Państwa;

VI.nakazuje pozwanej G. K. uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kłodzku kwotę 2204,87 zł, tytułem kosztów sądowych poniesionych w postępowaniu tymczasowo przez Skarb Państwa.

sygn. akt I C 489/12

UZASADNIENIE

Powódka E. B.wniosła pozew przeciwko G. K.o zapłatę kwoty 43.070 zł, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11.02.2012r. do dnia zapłaty, tytułem zachowku po ojcu M. K..

Pozwana początkowo wnosila o oddalenie powództwa, zarzucając, że powódka nie wykazała, aby była córką spadkodawcy. Ostatecznie jednak uznała powództwo co do zasady, wnosząc o obliczenie zachowku po uwzględnieniu wartości spadku, oszacowanej przez biegłego sądowego w niniejszej sprawie, oraz po odliczeniu zapłaconego przez pozwaną podatku od spadku, ustalając kwotę zachowku w wysokości 23 136, 37 zł. Wniosła o rozłożenie zasądzonej kwoty na 20 rat miesięcznych, w tym pierwsza rata w kwocie 4.000 zł płatna do 15.02.2013r. Podniosła, że nie stać jej na jednorazową zapłatę zachowku, nie może zaciągnąć kredytu, bowiem ma inne obciążenia. Pozwana podniosła

nadto, że z uwagi na to, że uznała powództwo co do zasady przy pierwszej czynności, zaraz po złożeniu aktu urodzenia przez powódkę i wykazaniu więzów pokrewieństwa ze spadkodawcą, oraz z uwagi na to, że kwota zachowku, obliczona na podstawie wyceny biegłego, jest niemal identyczna, z kwotą obliczoną przez pozwaną w odpowiedzi na pozew, wniosła o nieobciążanie jej kosztami procesu oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów zastępstwa w wysokości 2 400 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana G. K.nabyła, na podstawie testamentu notarialnego z dnia 28.06.1989r., spadek po M. K., zmarłym dnia 14.11.2004r.

Dowód:

- postanowienie Sądu Rejonowego w Kłodzku z dn. 20.11.2008r., sygn. I Ns 1206/08 (k-15).

Powódka była córką spadkodawcy.

Dowód:

- odpisy skrócone aktu urodzenia i aktu małżeństwa powódki (k-60,61).

Poza nią, do kręgu spadkobierców ustawowych należała pozwana, jako córka, M. K. (1), jako żona, i I. S., jako trzecia córka. /Bezsporne/

W skład spadku wchodził udział w ? części w nieruchomości - lokalu mieszkalnym, położonym w P., przy ul. (...), objętym księgą wieczystą (...), wraz z udziałem w ? w prawie użytkowania wieczystego gruntu, dla którego Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą (...). Wartość w.w. nieruchomości, wg stanu na chwilę otwarcia spadku, wynosiła 399.800 zł.

Dowód:

odpis z księgi wieczystej (...) (k-12-14);

wypis z rejestru gruntów (k-16);

opinia biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości T. M. (k-86-104).

Pozwana zapłaciła podatek od spadku poM. K.w kwocie 14.809 zł.

Dowód:

-decyzja Naczelnika US w K. z dn. 11.05.2009r. (k-37)

- pismo Naczelnika US w K. z dn. 6.04.2009r. (k-39).

Pozwana sprzedała przedmiot spadku, tj. nabyty w drodze dziedziczenia udział w przedmiotowej nieruchomości, w dniu 1.09.2011r., za 200.000 zł.

Dowód:

- umowa sprzedaży (k-40-46)

Powódka wezwała pozwaną do zapłaty zachowku pismem z dnia 27.01.2012r.

Dowód:

- pismo powódki z dnia 27.01.2012r. (k-18-19).

Pozwana mieszka i pracuje w N., w zakładach mięsnych, zarabia ok. 1100 - 1200 euro miesięcznie. Z pieniędzy, uzyskanych ze sprzedaży udziału w spadkowej nieruchomości, sfinansowała remont mieszkania, pomogła synowi, resztę wydała na bieżące życie. Mieszka z dorosłym, pracującym synem. Płaci czynsz za mieszkanie w wysokości 511 euro miesięcznie, opłatę za telefon - 25 euro miesięcznie, za prąd - 82 euro miesięcznie, spłaca ratę kredytu ponad 500 euro miesięcznie.

Dowód:

- zeznania pozwanej (k-121).

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powódki, co do zasady, zasługiwało na uwzględnienie.

Celem instytucji zachowku, unormowanej w przepisach art. 991 i nast. kc, jest ochrona interesów majątkowych najbliższych członków rodziny, poprzez zapewnienie im, niezależnie od woli spadkodawcy, a nawet wbrew jego woli, roszczenia pieniężnego, odpowiadającego określonej ułamkowi wartości udziału w spadku należnego przy dziedziczeniu ustawowym. Instytucja ta jest zatem obliczona co do zasady na korygowanie, krzywdzących spadkobierców ustawowych, rozrzadzeń testamentowych.

Ustalenie wysokości należnego uprawnionemu zachowku wymaga przede wszystkim określenia udziału spadkowego, stanowiącego podstawę obliczenia zachowku. W niniejszej sprawie, udział powódki w spadku po M. K. wynosił 1/4. Należny jej zachówek wynosi połowę wartości udziału spadkowego ($1/4 \times 1/2 = 1/8$). Przez powstały ułamek należy następnie przemnożyć wartość substratu zachowku, na który składa się czysta wartość spadku. Dla celów ustalania zachowku, wartość spadku oblicza się według stanu z chwili otwarcia spadku oraz według cen z chwili ustalania zachowku (orzekania o roszczeniach z tego tytułu).

Okolicznością bezsporną było, że w skład spadku po M. K. wchodził udział w ? części w nieruchomości - lokalu mieszkalnym, położonym w P., przy ul. (...), objętym księgą wieczystą (...), wraz z udziałem w ? w prawie użytkownika wieczystego gruntu, dla którego Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą (...). Wartość w.w. nieruchomości, wg stanu na chwilę otwarcia spadku, Sąd ustalił na kwotę 399.800 zł, w oparciu o opinię biegłego z zakresu szacowania nieruchomości T. M. (k-86-104). Czystą wartość spadku stanowiła zatem kwota 199.900 zł (stanowiąca wartość udziału w ? części w nieruchomości, nabytego przez pozwaną w drodze dziedziczenia, tj. 399.800 zł x ?), pomniejszona o kwotę 14.809 zł, uiszczoną przez pozwaną, tytułem podatku od spadku, tj. 185.091 zł (199.900 - 14.809). Tak uzyskana kwota stanowi substrat zachowku. Z tytułu zachowku należy się powódce połowa wartości udziału w spadku, czyli 23.136,37 zł (185.091 zł x 1/8).

Sąd uwzględnił wniosek pozwanej o rozłożenie na raty zasądzonej kwoty.

Na kwotę zasądzoną w pkt I wyroku składa się kwota główna, obliczona jak wyżej, tj. 23.136,37 zł, oraz skapitalizowane odsetki w wysokości ustawowej, liczone od tej kwoty, od dnia 11.02.2012r. do dnia wyroku, tj. 24.01.2013r. (tj. 2.876 zł). Odsetki za opóźnienie w zapłacie należą się powódce od dnia 11.02.2012r., uwzględniając fakt, że pismem z dnia 27.01.2012r. (k-18) wezwała pozwaną do zapłaty zachowku w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma (art. 455 kc w zw. z art. 481§1 i 2 kc). Rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty ma ten skutek, że powódce nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat (uchwała składu siedmiu sędziów SN - zasada prawna z dnia 22 września 1970 r., III PZP 11/70, OSNC 1971, nr 4, poz. 61).

Zasądzoną kwotę (obejmującą należność główną i skapitalizowane odsetki do dnia wyroku) rozłożono na 20 miesięcznych rat, w kwotach i terminach określonych w wyroku (art. 320 kpc). Orzekając w tym zakresie, Sąd uwzględnił wniosek pozwanej oraz jej sytuację majątkową, ustaloną na podstawie jej zeznań. Wnioskowi pozwanej, zgłoszonemu na rozprawie, nie sprzeciwiła się powódka, należycie zawiadomiona o terminie rozprawy. Sąd podzielił stanowisko pozwanej, że jednorazowa zapłata, tytułem zachowku, byłaby dla nie nadmiernym

obciążeniem w stosunku do osiągniętych dochodów. Sytuacja majątkowa pozwanej i jej postawa uzasadniają zarazem prawdopodobieństwo, że będzie sumiennie wywiązywać się z obowiązku zapłaty w ratach.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono, jak w pkt I i II sentencji wyroku.

Orzeczenie o kosztach w pkt III wyroku oparto na przepisie art. 100 zd. 1 kpc. Koszty procesu stosunkowo rozdzielono, mając na uwadze, że powódka wygrała sprawę w ~54%. W skład kosztów procesu wchodzi: poniesione przez powódkę koszty, tj. 2400 zł, tytułem wynagrodzenia pełnomocnika, 17 zł, tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kwota 4 zł, uiszczona tytułem opłaty kancelaryjnej za wydanie kserokopii z akt sprawy (łącznie 2421 zł); oraz koszty poniesione przez pozwaną, w postaci kwoty 2417 zł, tytułem wynagrodzenia pełnomocnika, będącego radcą prawnym, i 17 zł, tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Łącznie koszty procesu poniesione w sprawie wyniosły 4838 zł, z czego powódka winna je ponieść w 46%, bo w takim stosunku przegrała sprawę, tj. co do kwoty 2225,48 zł. Skoro faktycznie poniosła je w wysokości 2421 zł, pozwana winna zwrócić jej różnicę, tj. kwotę 195,52 zł.

Odnosząc się do wniosku pozwanej o nieobciążanie jej kosztami procesu, wskazać należy, że wobec faktu przedsądowego wezwania do zapłaty zachowku z dnia 27.01.2012r. oraz treści odpowiedzi na pozew, przepis art. 101 kpc nie znajduje tu zastosowania. Sytuacja stron oraz charakter sprawy nie należą również do wypadków szczególnie uzasadnionych, o których mowa w przepisie art. 102 kpc, a które pozwalają Sądowi na nieobciążanie strony obowiązkiem zwrotu przeciwnikowi poniesionych przez niego celowych kosztów procesu.

Wobec zmiany sytuacji majątkowej powódki, na skutek zasądzenia na jej rzecz kwoty 26.012,37 zł, tytułem zachowku, cofnięto wobec powódki zwolnienie od kosztów sądowych w niniejszej sprawie, na podstawie art. 110 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz.U.2010.90.594 ze zm.). Powoduje to po stronie powódki obowiązek uiszczenia przepisanych opłat i zwrotu wydatków, poniesionych w postępowaniu tymczasowo przez Skarb Państwa, zgodnie z wynikiem procesu.

Orzeczenie w pkt V wyroku oparto na przepisie art. 113 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w zw. z art. 100 zd. 1 kpc.

Orzeczenie w pkt VI wyroku oparto na przepisie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w zw. z art. 100 zd. 1 kpc.

W skład kosztów sądowych, poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa, wchodzi: wydatki na wynagrodzenie biegłego - w wysokości 1929,10 zł, oraz opłata sądowa od pozwu, w kwocie 2154 zł, od których powódka była zwolniona. Koszty sądowe, poniesione przez Skarb Państwa wyniosły łącznie 4083,10 zł. Zgodnie z wynikiem procesu, koszty te obciążają powódkę w 46% (tj. w kwocie 1878,23 zł), zaś pozwaną w 54% (tj. w kwocie 2204,87 zł).